

MENSEN IN DE MARGE?

Na Abimelech kwam Tola (Rechters 10,1)

Na hem kwam Jaïr (Rechters 10,3)

In 1973 schreef Gerard Reve een gedicht voor de *Zusters van Liefde*, een Rooms-katholieke congregatie die zich inzet voor zieken- en bejaardenzorg. Het gedicht is getiteld *Roeping* en gaat zo:

*Zuster Immaculata, die al vier en dertig jaar
verlamde oude mensen wast, in bed verschoont,
en eten voert,
zal nooit haar naam vermeld zien.*

*Maar elke ongewassen aap die met een bord: dat hij
voor dit, of tegen dat is, het verkeer verspert,
ziet 's avonds reeds zijn smoel op de teevee.
Toch goed dat er een God is.*

Ik moest aan dat gedicht denken bij ons Bijbelgedeelte. Ik kwam het Bijbelgedeelte tegen bij mijn dagelijks Bijbellesing. Wat er zo bijzonder aan is? Dat is het nu juist: zo op het oog niets. Tola en Jaïr – twee onbekende namen uit het boek Rechters. ‘Richteren’ zeiden we nog niet zo lang geleden, en ik heb ze vroeger op school nog uit het hoofd moeten leren: Othniël, Ehud, Samgar, Debora, Barak, enzovoorts. Ja, dat was nog eens een gedegen opleiding! Maar bij mijn weten stonden Tola en Jaïr niet in dat rijtje. En als ze erbij stonden, zijn ze kennelijk bij mij in het vergeetboek geraakt. Logisch, want over beiden valt niet veel te vertellen. Ze vallen in het niet bij helden als Gideon en Simson. Hun leven leverde nog eens spannende verhalen op! Die spreken tenminste tot de verbeelding. Zeker dat van een rauwdouwer als Simson. Over hem valt wel wat te vertellen. Over Tola en Jaïr nauwelijks. Van hen worden alleen maar wat summiere gegevens genoteerd. Er wordt vermeld waar ze woonden, van wie zij de zoon of de vader waren, en waar ze stierven. Ze lijken alleen maar een schakeltje in de keten van de generaties. Geen wonder dat zij in het vergeetboek zijn geraakt!

Maar na al die eeuwen zijn ze bij God niet vergeten. Ze staan nog steeds in zijn gedenkboek. Waarom? Omdat zij ook hun aandeel hadden. Ook zij waren rechters. Nee, niet op de manier van Simson. Maar hun tijd dwong kennelijk niet tot heldendaden of een rol op de voorgrond. Ze deden gewoon wat er door rechters gedaan moest worden: leiding geven in een tijd dat er nog nauwelijks burgerlijk bestuur in Israël was. Ze dienden met

hun wijsheid en kunde de publieke zaak. Niet spectaculair, wel nodig. Niet op de voorgrond, maar als een stille en stabiele kracht op de achtergrond. Je merkt eigenlijk nauwelijks dat ze er waren. Maar pas op, als ze er niet waren geweest had je het verschil gemerkt. Alles zou in het honderd gelopen zijn.

Stille krachten op de achtergrond. Ze vallen niet op. Je ziet ze gemakkelijk over het hoofd. Maar ze zijn van levensbelang. En God ziet ze. Zuster Immaculata zal misschien haar naam nooit vermeld zien in de krant. Maar God houdt haar en alle andere Tola's en Jaïrs in ere.

Wat zou er gebeuren als alle vrijwilligers in verpleeghuizen of ziekenhuizen eens twee weken hun werk zouden neerleggen? De chaos zou niet te overzien zijn. Hetzelfde zou gelden voor kerken of sportverenigingen. Vrijwilligers vormen de smeerolie van de maatschappij. Maar ze vallen niet op. Ze doen hun werk in het verborgene. Vaak jarenlang. Maar als ze er niet zouden zijn viel de machine van de maatschappij stil. Mensen die maaltijden rondbrengen, mannen en vrouwen die eenzamen opzoeken, belastingdeskundigen die formulieren invullen voor hen die het niet kunnen – al die Tola's en Jaïrs vertegenwoordigen, wat ik noem, *de dienaargestalte van Christus*. Jezus kwam immers niet om gediend te worden, maar om te dienen. En niet met vertoon of voorafgegaan door een fanfare. Hij kwam het liefst incognito. Hij deed zijn werk bij voorkeur in het verborgene. Niet voor de publiciteit, maar gewoon: uit liefde. Zo werd om hem heen iets zichtbaar van Gods Koninkrijk. Het was alsof hij van binnenuit licht gaf!

Ik weet wel: soms kan het ook nodig zijn om met een spandoek dat je voor dit of tegen dat bent, de straat op te gaan. Het gedicht van Gerard Reve is op dat punt wat zwart-wit. Maar hij laat op een scherpe manier zien dat alleen vlagvertoon of grote woorden de wereld niet gaande houden, laat staan beter maakt. Het zijn de stille krachten achter de schermen, de mensen in de marge en die de handen uit de mouwen steken, die de wereld verder helpen. Dat hoeft niet op een opvallende manier te gebeuren. Liever niet zelfs. Kerken in Rotterdam hebben uitgerekend hoeveel de overheid aan kosten bespaard door het diaconaal werk van de kerk. Dat mag je wel eens laten zien, maar niet teveel. Je hoeft er niet mee te koop te lopen. Het is voldoende te weten dat God het ziet en dat het meest onbetekenende de inkt is waarmee Hij verder schrijft aan zijn verhaal van de wereld. Want werk uit liefde gedaan heeft eeuwigheidswaarde. Het heeft de beloning in zichzelf.

Ook de kerk heeft Tola's en Jaïrs. Maar - er zijn er ook telkens weer nodig. Ouderlingen en diakenen bijvoorbeeld. In de afgelopen weken heeft een

aantal gemeenteleden een uitnodiging gekregen voor een informatieavond. We leggen er uit wat het ouderling- of diakenschap inhoudt. Wat we te bieden hebben? Een stille taak. Je verdient er niets mee. Je gooit er geen hoge ogen mee bij je vrienden of je familie. Je komt er niet mee in de picture. Het enige wat we te bieden hebben is: een klein schakeltje te zijn in Gods verhaal met mensen. Hoe klein ook, wat uit liefde is gedaan heeft eeuwigheidswaarde. Geef daarom gehoor aan de uitnodiging. En als u geen uitnodiging gekregen hebt, bent u ook van harte welkom. Of is er nog wel een andere taak waarmee u zich nuttig kunt maken.

Christus ging zijn weg ook in het verborgene. Zelfs voor zijn leerlingen was zijn betekenis aanvankelijk niet altijd duidelijk. Sterker nog, toen hij was gestorven dachten ze dat zijn missie op een mislukking was uitgelopen. Pas door de opstanding zagen zijn leerlingen zijn ware betekenis. Want toen bracht God aan het licht dat Jezus zijn meest trouwe kind was. En in dat meest trouwe kind wordt de toekomst zichtbaar van zijn lichaam: van al die mannen en vrouwen die, binnen en buiten de kerk, zijn handen en voeten zijn. De levende Christus is het teken dat de Tola's en Jairs van deze wereld meetellen. Wat ze doen is gezien en is niet onopgemerkt gebleven. Toch goed dat er een God is.

VOORBEREIDING

Welkomstwoord

We zingen (2x):

Je-zus, U bent het licht in ons
le - ven: laat nim-mer toe dat mijn
duis-ter tot mij spreekt. Je - zus U bent
het licht in ons le - ven: o - pen
mij voor uw lief - de, o Heer.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging en groet

v.: onze hulp is in de naam van de Heer

g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**

v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid

g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen**

v.: de Heer zij met u

g.: **ook met u zij de Heer**

Aanvangslied: Psalm 149: 1,2,3

we gaan zitten

Christel de Bruijn zingt Psalm 121

Gebed van verootmoediging

Woord van vergeving

We zingen als regel voor ons leven:

Gezang 62

ROND HET WOORD

Gebed van de zondag

Gesprek met ?

De kinderen gaan naar de kindernevendienst terwijl we zingen:

Wij ste-ken de kaar-sen aan
en gaan met de lam-pen hier van-daan.
Wij ho-ren in ei-gen taal
ver - ha - len van God en de men - sen.
We zin - gen ver-won-derd een lied
dat God ons zijn vriend-schap biedt.

*Lezing: **Rechters 10, 1-5***

1 Na Abimelech kwam Tola, die optrad als bevrijder van Israël. Hij was een zoon van Pua, de zoon van Dodo, en behoorde tot de stam Issachar. Maar hij woonde in Samir, in het bergland van Efraïm.

2 Drieëntwintig jaar was hij rechter over Israël. Toen stierf hij en werd begraven in Samir.

3 Na hem kwam Jaïr uit Gilead. Tweeëntwintig jaar was hij rechter over Israël. **4** Hij had dertig zonen, die allemaal een ezelshengst als rijdier hadden en aan het hoofd van een nederzetting stonden. Tot op de dag van vandaag worden deze dorpen in Gilead de Dorpen van Jaïr genoemd. **5** Na zijn dood werd Jaïr begraven in Kamon.

*Zingen: **Gezang 482: 1, 8***

*Uitleg en verkondiging: **Mensen in de marge?***

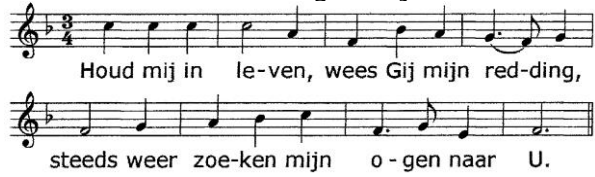
Meditatief orgelspel

*Zingen: **Gezang 380: 4,6,7***

GEBEDEN EN GAVEN

Gebeden

v.:zo bidden en zingen wij:

Houd mij in le-ven, wees Gij mijn red-ding,
steeds weer zoe-ken mijn o - gen naar U.

Inzameling van de gaven

DE TAFEL VAN DE HEER

(We volgen de orde van dienst uit het uitgereikte boekje)

Bij binnenbrengen brood en wijn: **Ik zal er zijn voor jou**

Bij communie: **Gezang 355 en 360**

Slotlied: **Gezang 400: 1,12**

Zegen

A - men